

อิทธิพลของกระแสเงินสดต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี:
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
The Influence of Cash Flows on Cash Holdings and Audit Fees:
A Case Study of Companies Listed on the Market for Alternative Investment
(MAI)

ปริญญญา ชุมชะ

Patinya Sumsa

บริษัท ไลท์ แท็กซี่ โปร จำกัด

Lite Tax Pro Co., Ltd.

อัจฉนา ปราชญากุล

Aujjana Prachayakul

สิริวรรณ ชวลิตเมธา

Siriwan Chawalitmetha

คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Faculty of Management Science, Accounting Program, Rajabhat Rajanagarindra University

Received: 15 July 2025

Revised: 13 January 2026

Accepted: 28 January 2026

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 119 บริษัท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - 2565 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการลงทุน ($r = 0.247, p < 0.01$) ในขณะที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ($r = -0.028, p > 0.05$) กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน ($r = -0.161, p > 0.05$) และการถือครองเงินสด ($r = 0.013, p > 0.05$) และ 2) กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ในขณะที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการถือครองเงินสด ไม่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ทั้งนี้ผลการวิจัยสะท้อนได้ว่ากระแสเงินสดจากการลงทุนเป็นปัจจัยเดียวที่สัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่า กระแสเงินสดจากการลงทุนและการจัดหาเงินมีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความซับซ้อนด้านการลงทุนและโครงสร้างเงินทุนมีบทบาทต่อทั้งสภาพคล่องและต้นทุนการตรวจสอบบัญชีของกิจการ

คำสำคัญ: กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน; กระแสเงินสดจากการลงทุน; กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน; การถือครองเงินสด; ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

Abstract

This study aimed 1) to examine the relationships among cash flows, cash holdings, and audit fees, and 2) to investigate the influence of cash flows, cash holdings, and audit fees. This quantitative research utilized data from 119 companies listed on the Market for Alternative Investment (MAI) during 2020–2022. The statistical methods employed included Pearson's correlation analysis and multiple regression analysis. The results revealed that 1) audit fees were positively and significantly related to cash flows from investing activities ($r = 0.247$, $p < 0.01$), while no significant relationships were found with cash flows from operating activities ($r = -0.028$, $p > 0.05$), cash flows from financing activities ($r = -0.161$, $p > 0.05$), or cash holdings ($r = 0.013$, $p > 0.05$); and 2) cash flows from investing and financing activities influenced cash holdings and audit fees, whereas cash flows from operating activities and cash holdings had no influence on audit fees. These findings indicate that cash flows from investing activities are the only factor significantly associated with audit fees. Additionally, cash flows from investing and financing activities were found to influence cash holdings, highlighting the important role of investment complexity and capital structure in shaping both a firm's liquidity and its audit-related costs.

Keywords: cash flow from operating activities; cash flow from investing activities; cash flow from financing activities; cash holding; audit fees

1. บทนำ (Introduction)

การกำหนดราคาค่าบริการการตรวจสอบบัญชี ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการทางการเงินและกระแสเงินสดขององค์กร เนื่องจากกระบวนการตรวจสอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการประเมินความโปร่งใสและความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง (Bhuiyan et al., 2020) ซึ่งการกำหนดราคาค่าบริการการตรวจสอบบัญชีไม่เพียงแต่พิจารณาถึงต้นทุนในการให้บริการ แต่ยังต้องคำนึงถึงคุณภาพของบริการที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการรับรองความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และความสามารถในการจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการตรวจสอบบัญชีที่มีความซับซ้อน (Zhang et al., 2020) นอกจากนี้ราคาค่าบริการตรวจสอบบัญชีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการบริหารจัดการกระแสเงินสดขององค์กร ทั้งนี้การตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือให้กับรายงานทางการเงิน ส่งผลให้องค์กรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น และลดต้นทุนทางการเงินที่อาจเกิดจากความไม่โปร่งใสในการดำเนินงาน (Abdel-Wanis, 2019; Sitanggang et al. 2020) ในขณะเดียวกันการตรวจสอบบัญชีที่มีคุณภาพยังช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดข้อผิดพลาดทางบัญชีและการทุจริต ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความเสี่ยงทางการเงินให้อยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ (Afiezan et al., 2020) รวมถึง

การบริหารจัดการกระแสเงินสดที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความยืดหยุ่นทางการเงินขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและรับมือกับความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจได้อย่างมั่นคง (Hassan & Naser, 2013; Zhang et al., 2020) นอกจากนี้ การมีระบบการตรวจสอบบัญชีที่ดีจะช่วยให้การบริหารจัดการกระแสเงินสดมีความโปร่งใสส่งเสริมการตัดสินใจทางการเงินที่ถูกต้องในทุกด้าน ทั้งการลงทุน การจัดหาเงินทุนและการบริหารจัดการภาระหนี้สิน ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการขยายกิจการและเสริมสร้างความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว (Ihsan & Haryono, 2021)

กระแสเงินสดมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการผลิตและการให้บริการ ความมั่นคงทางการเงินขององค์กรขึ้นอยู่กับ การตรวจสอบอย่างรอบคอบ การแผ้วถางอย่างพิถีพิถัน และการบริหารจัดการกระแสเงินสดทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีระเบียบ กระแสเงินสดที่ติดลบเป็นสัญญาณของการลดลงของสภาพคล่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานในหลายด้าน อาทิ การขาดแคลนเงินสดอาจทำให้ไม่สามารถลงทุนในโครงการต่าง ๆ หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ส่งผลให้องค์กรอาจต้องหยุดชะงักและไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้ ในทางตรงกันข้าม การเก็บรักษาเงินสดในระดับที่สูงเกินไปอาจทำให้สูญเสียโอกาสในการขยายธุรกิจ ดังนั้น การบริหารจัดการกระแสเงินสดทั้งด้านรายรับและรายจ่ายอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยรักษาสภาพคล่องทางการเงินขององค์กรให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน (Tran & Le, 2017) กระแสเงินสดอิสระหรือเงินสดที่บริษัทมีเหลือหลังจากที่ได้ชำระค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการลงทุนที่จำเป็นแล้ว เงินสดส่วนนี้สามารถใช้เพื่อการลงทุนเพิ่มเติม การจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น และการซื้อหุ้นคืน กระแสเงินสดอิสระเป็นอีกปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทางการเงินและการกำหนดต้นทุนตัวแทน ฝ่ายบริหารอาจต้องการใช้กระแสเงินสดอิสระในการขยายธุรกิจ การลงทุนในโครงการใหม่ แต่ขณะเดียวกันผู้ถือหุ้นอาจไม่เห็นด้วยเนื่องจากต้องการให้เงินสดที่มีอยู่ถูกใช้เพื่อการจ่ายเงินปันผล การลงทุนในโครงการใหม่อาจมีความเสี่ยงสูงและมีความไม่แน่นอนทำให้ผู้ถือหุ้นมีความกังวลในความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นกระแสเงินสดอิสระของบริษัทจึงเป็นแรงดึงดูดสำหรับผู้ถือผลประโยชน์แต่ละกลุ่มที่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง (Purnawarman & Handayati, 2021) การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระแสเงินสดอิสระแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีกระแสเงินสดอิสระสูงส่งผลให้มีการใช้สินทรัพย์ลดลง ทำให้เกิดต้นทุนตัวแทนเพิ่มขึ้น Rasaei & Mousavi Shiri (2020) งานวิจัยของ Yilmaz & Samour (2024) ก็สนับสนุนผลการวิจัยข้างต้น โดยได้ทำการตรวจสอบกระแสเงินสดอิสระและการใช้สินทรัพย์ผลการวิจัยรายงานความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างกระแสเงินสดอิสระและการใช้สินทรัพย์ กระแสเงินสดอิสระถูกใช้ในการลงทุนอย่างไม่ก่อให้เกิดผลจึงทำให้การใช้สินทรัพย์ไม่มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการกระแสเงินสดถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในฐานะที่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีบทบาทเชิงกลยุทธ์ต่อความมั่นคงและประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจและหน่วยงานที่มุ่งแสวงหาผลกำไร โดยหนึ่งในภารกิจหลักของผู้บริหารทางการเงิน คือ การคาดการณ์และวางแผนกระแสเงินสดทั้งขาเข้าและขาออกอย่างรอบคอบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการดำเนินงานและเป้าหมายทางการเงินขององค์กร ดังนั้น การบริหารเงินสดจึงนับเป็นภารกิจที่มีนัยสำคัญยิ่งในกระบวนการจัดการทางการเงิน ซึ่งการขาดแคลนกระแสเงินสดอาจก่อให้เกิดอุปสรรคในการชำระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำเนินงานประจำวัน ในขณะที่

การถือครองเงินสดในปริมาณที่สูงเกินความเหมาะสมย่อมนำมาซึ่งต้นทุนค่าเสียโอกาส และค่าใช้จ่ายส่วนเกินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างไรก็ดี ภายใต้เงื่อนไขของความไม่แน่นอน ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นในการคงไว้ซึ่งความยืดหยุ่นทางการเงิน องค์กรส่วนใหญ่จึงมีแนวโน้ม ที่จะหลีกเลี่ยงการเก็บรักษาระดับเงินสดในปริมาณที่มากเกินไป (Abdel-Wanis, 2019; Daryaei et al., 2024) งานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องกระแสเงินสดอิสระได้แสดงให้เห็นว่า บริษัทที่มีระดับกระแสเงินสดอิสระสูงมักมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลสะท้อนของต้นทุนตัวแทน (Agency Costs) ที่สูงขึ้นซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการเพิ่มกระบวนการตรวจสอบและกำกับดูแลทางการเงินเพื่อสร้างความโปร่งใสและลดความเสี่ยงเชิงผู้แทน (Abdel-Wanis, 2019) แม้ว่ากระแสเงินสดอิสระและการถือครองเงินสดจะมีลักษณะบางประการที่ใกล้เคียงกัน แต่ทั้งสองแนวคิดยังคงมีความแตกต่างเชิงสาระสำคัญ กล่าวคือ กระแสเงินสดอิสระมักถูกคำนวณในรูปของอัตราส่วนรายปีที่ได้จากกำไรสุทธิ ซึ่งผ่านการปรับปรุงแล้วขณะที่การถือครองเงินสดหมายถึงยอดเงินสดคงเหลือที่ปรากฏในงบแสดงฐานะทางการเงิน ซึ่งในบางกรณีอาจมีปริมาณมากกว่ากระแสเงินสดอิสระอย่างมีนัยสำคัญ (Alnori, 2024) ภายใต้สถานการณ์ที่องค์กรประสบข้อจำกัดทางการเงิน การถือครองเงินสดย่อมมีบทบาทในฐานะเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการลงทุนทั้งในปัจจุบัน และ อนาคต เนื่องจากบริษัทที่เผชิญข้อจำกัดทางการเงินมักไม่สามารถเข้าถึงตลาดทุนได้อย่างเพียงพอ การถือครองเงินสดจึงช่วยเสริมสร้างความสามารถในการลงทุน และ ลดความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องในภาวะวิกฤต (Kaawaase et al., 2021) นอกจากนี้ การมีเงินสดสะสมยังอาจมีผลโดยตรงต่อการกำหนดราคาค่าตรวจสอบบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบริษัทที่มีระดับความเสี่ยงทางการเงินสูง (Manoel et al., 2025) งานวิจัยของ Chen et al. (2016) สนับสนุนข้อสังเกตนี้ โดยการศึกษาผลกระทบของการถือครองเงินสดส่วนเกินและการตัดสินใจเกี่ยวกับราคาการสอบบัญชีพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการถือครองเงินสดส่วนเกินและค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี โดยเฉพาะในบริษัทที่มีข้อจำกัดทางการเงินต่ำ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Jung & Graf-Vlachy (2024) ยังได้สนับสนุนผลการวิจัยนี้ โดยรายงานว่าการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสำหรับบริษัทที่มีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนต่ำซึ่งการถือครองเงินสดส่วนเกินในลักษณะนี้อาจสะท้อนถึงความเสี่ยงในการบริหารจัดการการเงินของบริษัท และต้องการการตรวจสอบที่มีความละเอียดสูงขึ้น

ดังนั้นการศึกษาระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากกระแสเงินสดในแต่ละประเภทมีผลโดยตรงต่อการประเมินสถานะทางการเงินและการตัดสินใจทางการเงินขององค์กร กระแสเงินสดจากการดำเนินงานสะท้อนถึงความสามารถในการสร้างรายได้จากกิจกรรมหลักของบริษัท ในขณะที่กระแสเงินสดจากการลงทุนและการจัดหาเงินมีบทบาทสำคัญในการขยายขนาดธุรกิจและเสริมสร้างโครงสร้างทางการเงิน การถือครองเงินสดเป็นเครื่องมือในการรักษาสภาพคล่องและรองรับความเสี่ยงทางการเงิน ส่วนค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสะท้อนถึงคุณภาพและความน่าเชื่อถือของการตรวจสอบข้อมูลทางการเงิน ดังนั้นการศึกษาประเด็นดังกล่าวจึงมีความสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกระแสเงินสด รวมถึงการกำหนดราคาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

3. การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

3.1 กระแสเงินสด

กระแสเงินสด นับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของงบการเงิน ซึ่งมีบทบาทในการสะท้อนถึงความเคลื่อนไหวของเงินสดที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมหลักของกิจการ ได้แก่ กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงินทุน ทั้งนี้ งบกระแสเงินสดมิได้เป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามการไหลเวียนของเงินสดเท่านั้น หากแต่ยังเป็นข้อมูลที่ทรงคุณค่าในการประเมินความสามารถของกิจการในด้านสภาพคล่องความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนการบริหารจัดการเงินสดอย่างมีประสิทธิภาพ (Zheng & Wang, 2025) โดยเฉพาะกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของกิจการในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องอันเป็นรากฐานของการดำรงอยู่ในระยะยาว สำหรับกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน ซึ่งมักปรากฏในลักษณะที่เป็นลบ ย่อมบ่งชี้ถึงการทุ่มเททรัพยากรทางการเงินเพื่อการขยายกิจการหรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ขณะที่กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงินทุนสะท้อนถึงวิธีการที่กิจการเลือกใช้ในการระดมทุนทั้งจากเจ้าของทุนและเจ้าหนี้ ซึ่งเมื่อพิจารณาร่วมกันแล้วจะช่วยให้สามารถประเมินเสถียรภาพทางการเงินและความยั่งยืนของกิจการได้อย่างรอบด้าน นอกเหนือจากการใช้ในการวิเคราะห์สถานะทางการเงินแล้ว งบกระแสเงินสดยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับต้นทุนการสอบบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของกิจการที่มีกระแสเงินสดอิสระ (Free Cash Flow) ในระดับสูง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในเชิงตัวแทน (Agency Risk) เนื่องจากผู้บริหารอาจมีแรงจูงใจในการใช้จ่ายเงินสดส่วนเกินในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้น อันเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องขยายขอบเขตการสอบทาน ส่งผลให้ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ (Carvalho & Kalatzis, 2018; Chen et al., 2020) อย่างไรก็ดี โครงสร้างทางการเงิน โดยเฉพาะอัตราส่วนหนี้สิน (Leverage) ถือเป็นกลไกภายในที่สามารถช่วยลดผลกระทบดังกล่าวได้ โดยการมีภาระหนี้ในระดับที่เหมาะสมจะสามารถจำกัดพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างไม่เหมาะสมของฝ่ายบริหาร และในขณะเดียวกัน ยังช่วยลดระดับความเสี่ยงที่ผู้สอบบัญชีต้องเผชิญ อันส่งผลให้ค่าธรรมเนียมสอบบัญชีมีแนวโน้มลดลง (Nathan et al., 2019) ดังนั้น งบกระแสเงินสดมิได้มีบทบาทจำกัดอยู่เพียงการสะท้อนสถานะการเงินของกิจการในมิติด้านสภาพคล่อง หากแต่ยังแสดงถึงระดับความซับซ้อนของข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ของผู้สอบบัญชีโดยตรง ทั้งในแง่ของความเสี่ยงที่ต้องเผชิญและต้นทุนที่เกิดขึ้นในการดำเนินการสอบบัญชี ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศต่างล้วนให้การสนับสนุนข้อสรุปในแนวทางเดียวกัน

3.2 การถือครองเงินสด

การถือครองเงินสด เป็นกลยุทธ์สำคัญในการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน โดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจผันผวน การถือเงินสดช่วยจำกัดความเสี่ยงเมื่อมูลค่าหุ้นสูงเกินไปหรือเข้าสู่ภาวะตลาดหมี อีกทั้งยังสร้างโอกาสในการลงทุนเมื่อสินทรัพย์มีมูลค่าถูกลง (Diaw, 2021) เงินสดให้ความยืดหยุ่นในการจัดการความต้องการทางการเงินระยะสั้น เช่น ค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน และช่วยให้เข้าถึงโอกาสการลงทุนใหม่ได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในช่วงที่ตลาดขาดเสถียรภาพ (Ghafourian et al., 2020) ข้อดีของการถือครองเงินสด คือมูลค่าที่ไม่ผันผวนเหมือนสินทรัพย์เสี่ยง เช่น หุ้นหรือพันธบัตร และสามารถใช้ได้ทันทีสำหรับการชำระหนี้หรือค่าใช้จ่ายเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม ข้อเสียหลัก คือผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งทำให้อำนาจซื้อของเงินสดลดลงเมื่อเวลาผ่านไป นอกจากนี้ การถือเงินสดมากเกินไปอาจนำไปสู่การใช้จ่ายเงินจำเป็นหรือสูญเสียโอกาสในการสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนระยะยาว ในช่วงภาวะดอกเบี้ยขาขึ้น การถือเงินสดได้รับความสนใจจากนักลงทุนเนื่องจากสามารถสร้างผลตอบแทนได้ดีกว่าในรูปแบบบัญชีเงินฝากและพันธบัตรระยะสั้น ทั้งนี้ นักลงทุนที่ประสบความสำเร็จ เช่น วอร์เรน บัฟเฟตต์ มักถือเงินสดไว้เพื่อรอโอกาสเข้าซื้อสินทรัพย์ในราคาที่เหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานระหว่างการถือครองเงินสดและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารความมั่นคงทางการเงิน (Carvalho & Kalatzis, 2018; Ardianto & Sulaiman, 2024)

3.3 การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี หมายถึง ค่าบริการที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากการตรวจสอบงบการเงินซึ่งต้องดำเนินการภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชีสากล โดยอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ อาทิ ขนาดและระดับความซับซ้อนของกิจการ ความเสี่ยงเชิงธุรกิจที่องค์กรเผชิญ ระยะเวลาและขอบเขตของการตรวจสอบ ตลอดจนข้อกำหนดทางกฎหมายและกฎเกณฑ์กำกับดูแล (Maghakyan, 2025) องค์กรขนาดใหญ่ที่มีธุรกรรมซับซ้อนหรือดำเนินธุรกิจข้ามชาติมักมีค่าธรรมเนียมสูงขึ้นเนื่องจากต้องใช้เวลามากและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ (Daryaei et al., 2024) ความเสี่ยง เช่น ระบบควบคุมภายในที่อ่อนแอ หรือประวัติการเงินที่ไม่ดี ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องใช้ความพยายามเพิ่มขึ้น ระยะเวลาการตรวจสอบที่จำกัด เช่น ช่วงสิ้นปี ยังเพิ่มต้นทุนเนื่องจากต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้น นอกจากนี้ การปฏิบัติตามมาตรฐานสากลและข้อกำหนดทางกฎหมายยังเพิ่มความซับซ้อนและภาระงาน การกำหนดค่าธรรมเนียมมี 3 แนวทางหลัก ได้แก่ การตั้งราคาตามต้นทุน ซึ่งสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง การตั้งราคาตามตลาดเพื่อแข่งขันในอุตสาหกรรม และการตั้งราคาตามมูลค่า ที่เน้นคุณค่าที่ลูกค้าได้รับ ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาชั่วโมงการทำงาน ความซับซ้อนของงาน และความพร้อมของบุคลากรอย่างเหมาะสม การลดค่าธรรมเนียมมากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพงาน เช่น การลดจำนวนบุคลากรหรือใช้ผู้ไม่มีประสบการณ์ ดังนั้น ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีควรสะท้อนความสมดุลระหว่างต้นทุนและคุณภาพงานเพื่อรักษามาตรฐานและความน่าเชื่อถือของการตรวจสอบ (Gull et al., 2024; Zehri, 2025)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจกลไกทาง

การเงินและการกำกับดูแลภายในองค์กรในเชิงลึก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง กระแสเงินสดกับการถือครองเงินสด ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของกิจการในการบริหารจัดการสภาพคล่องและรักษาความมั่นคงทางการเงินในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ (Abuzayed, 2012; Chang et al., 2018; Ahmed et al., 2023) ในขณะเดียวกัน ความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี แสดงให้เห็นถึงระดับความซับซ้อนของข้อมูลทางการเงินและระดับความเสี่ยงของกิจการที่ผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องประเมินและจัดการอย่างรอบคอบ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อปริมาณงานและต้นทุนในการดำเนินการสอบบัญชี (Carvalho & Kalatzis, 2018; Nathania et al., 2019; Alruwaili et al., 2024) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองเงินสดกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเป็นประเด็นที่สะท้อนถึงความเสี่ยงด้านการควบคุมภายในและความโปร่งใสทางการเงินขององค์กร ซึ่งผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาในมิติของความน่าเชื่อถือและการป้องกันการทุจริตทางการเงิน (Fijabi et al., 2023; Molla et al., 2023; Zehri, 2025) ทั้งนี้การตรวจสอบอิทธิพลทางอ้อมของกระแสเงินสดต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านตัวแปรส่งผ่าน คือการถือครองเงินสด จำเป็นต้องมีการทบทวนวรรณกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของการถือครองเงินสดในฐานะตัวแปรกลาง (Mediating Variable) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างความสามารถ ในการสร้างกระแสเงินสดกับต้นทุนการสอบบัญชี (Kayakus et al., 2023; Wang et al., 2014; Fijabi et al., 2023) การทบทวนในลักษณะดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางแนวคิดและความสอดคล้องเชิงทฤษฎีของกรอบแนวคิดการวิจัย ตลอดจนเพิ่มความชัดเจนและความน่าเชื่อถือของสมมติฐานการวิจัยทั้ง 10 ข้อ (H_1-H_{10}) ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสอดคล้องกับหลักฐานเชิงประจักษ์ในระดับสากล

สมมติฐานการวิจัย 1 : H_1 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด

สมมติฐานการวิจัย 2 : H_2 กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด

สมมติฐานการวิจัย 3 : H_3 กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด

สมมติฐานการวิจัย 4 : H_4 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

สมมติฐานการวิจัย 5 : H_5 กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

สมมติฐานการวิจัย 6 : H_6 กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

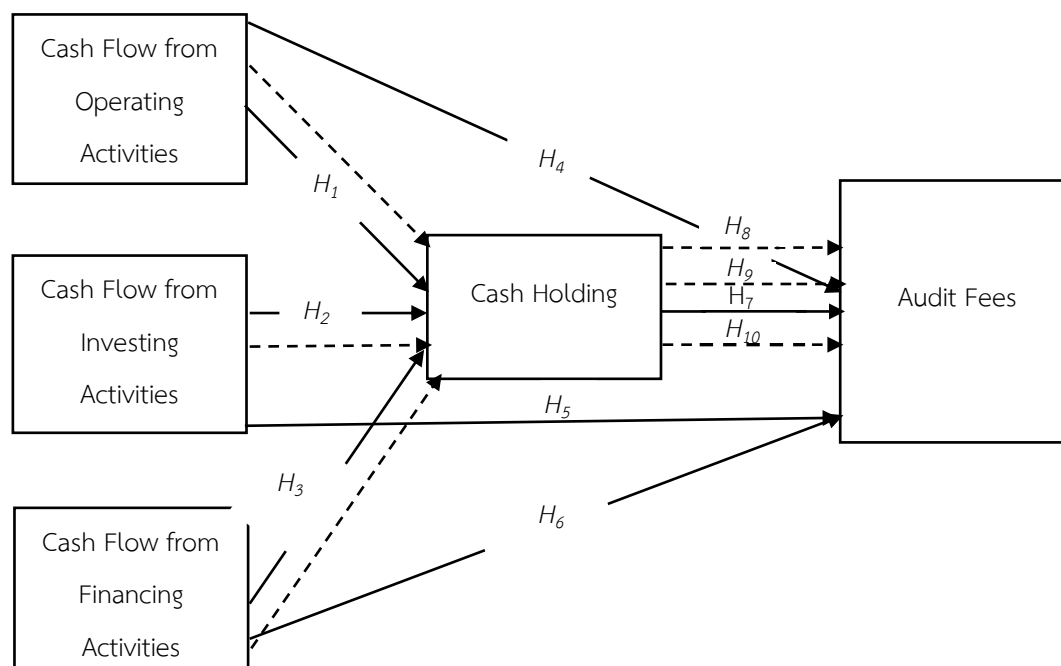
สมมติฐานการวิจัย 7 : H_7 การถือครองเงินสด มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

สมมติฐานการวิจัย 8 : H_8 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด

สมมติฐานการวิจัย 9 : H_9 กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด

สมมติฐานการวิจัย 10 : H_{10} กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด

3.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. วิธีกรวิจัย (Research Methodology)

4.1 กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จำนวน 119 บริษัท โดยใช้ข้อมูลงบการเงินรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 - พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นข้อมูลจากปีล่าสุดย้อนหลังไป 3 ปี จากกระบวนฐานข้อมูล เว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รายชื่อจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2563 – พ.ศ. 2565 จำนวน 119 บริษัท ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2566 (The Stock Exchange of Thailand, 2023)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลจากงบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และหมายเหตุประกอบการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2565 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก SETSMART (Set Market Analysis and Reporting Tool)

ทั้งนี้ก่อนการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้อง และความสอดคล้องของข้อมูล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ใช้มีความเที่ยงตรง (Accuracy) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ตามหลักเกณฑ์ของการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการคัดเลือกบริษัทตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบมีเงื่อนไข (Purposive Sampling) ภายใต้เกณฑ์การคัดเลือกที่ชัดเจน ได้แก่ บริษัทต้องจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษา (พ.ศ. 2563 – 2565)

บริษัทต้องมีข้อมูลทางการเงินครบถ้วนในทุกปีของช่วงเวลาที่กำหนด บริษัทต้องเปิดเผยรายงานผู้สอบบัญชี และหมายเหตุประกอบงบการเงินอย่างสมบูรณ์

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ได้แก่ SPSS สำหรับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และใช้โปรแกรม AMOS สำหรับการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร รวมถึงการตรวจสอบ อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) และ อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ผ่านตัวแปรส่งผ่าน (Mediating Variable) โดยเฉพาะตัวแปรการถือครองเงินสด ที่มีบทบาทเชื่อมโยงระหว่างกระแสเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของแบบจำลองทางสถิติโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล (Goodness of Fit Indices) ได้แก่ ค่า CFI, GFI, RMSEA และ Chi-square/df เพื่อให้มั่นใจได้ว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมทางสถิติ และสามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (Byrne, 2016; Hair et al., 2021; Kline, 2023)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษากระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2563 - 2565 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก SETSMART (Set Market Analysis and Reporting Tool)

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในการศึกษาผู้วิจัยใช้ สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ค่าต่ำสุด-สูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อวัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและทดสอบความมีนัยสำคัญของความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

5. ผลการวิจัย (Research Finding)

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกระแสเงินสดต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ สามารถแสดงผลลัพธ์จากการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร (Variable)	ค่าต่ำสุด (Min)	ค่าสูงสุด (Max)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน CFO	-186,989.00	568,497.00	70,758.48	115,606.65
กระแสเงินสดจากการลงทุน CFI	-724,580.00	653,447.00	-46,250.76	125,193.80
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน CFF	-696,687.00	1,310,350.00	2,822.27	193,871.67
การถือครองเงินสด CAH	1,216.00	1,109,560.00	128,577.23	136,172.14
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี AUF	610,000.00	7,874,000.00	2,251,854.71	1,151,597.98

หมายเหตุ: หน่วยเป็นจำนวนบาท

จากตารางที่ 1 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาเกี่ยวกับค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด (Max) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัว ดังนี้

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -186,989.00 บาท และค่าสูงสุดเท่ากับ 568,497.00 บาท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 70,758.48 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 115,606.65 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีการกระจายที่ค่อนข้างกว้าง ทั้งที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วงบวก แต่ก็ยังพบว่ามียหลายบริษัทที่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในเชิงลบ ซึ่งอาจบ่งชี้ถึงปัญหาสภาพคล่องในบางบริษัท

กระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -724,580.00 บาท และค่าสูงสุดเท่ากับ 653,447.00 บาท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ -46,250.76 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 125,193.80 บาท ซึ่งบ่งชี้ว่ากระแสเงินสดจากการลงทุนมักจะเป็นค่าลบในหลายกรณี และมีความแตกต่างในขนาดของการลงทุนที่ค่อนข้างมาก โดยส่วนใหญ่จะมีการไหลออกของเงินสดมากกว่าการไหลเข้าเงินสดจากการลงทุน

กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (CFF) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ -696,687.00 บาท และค่าสูงสุดเท่ากับ 1,310,350.00 บาท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2,822.27 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 193,871.67 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการจัดหาเงินของบริษัท มีทั้งการรับและการจ่ายเงินอย่างหลากหลาย มีความแตกต่างกันในปริมาณของกระแสเงินสดที่จัดหา

การถือครองเงินสด (CAH) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1,216.00 บาท และค่าสูงสุดเท่ากับ 1,109,560.00 บาท ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 128,577.23 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 136,172.14 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมากในระดับการถือครองเงินสดของบริษัท โดยบางบริษัทอาจถือเงินสดในปริมาณมากเพื่อรักษาความยืดหยุ่นทางการเงิน ในขณะที่บางบริษัทอาจถือเงินสดในปริมาณต่ำเพื่อลงทุนในสินทรัพย์อื่น ๆ

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 610,000.00 บาท และค่าสูงสุดเท่ากับ 7,874,000.00 บาท ค่าเฉลี่ยของค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอยู่ที่ 2,251,854.71 บาท โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,151,597.98 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ยนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีการกระจายที่กว้างจากค่าต่ำสุดถึงค่าสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่ค่อนข้างมากในระดับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีระหว่างบริษัทที่มีขนาดต่างกัน หรือมีความซับซ้อนของการตรวจสอบแตกต่างกัน

จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีแสดงถึงการกระจายตัวที่กว้างระหว่างค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ซึ่งบ่งชี้ถึงความแตกต่างที่ชัดเจนในระดับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลอาจมาจากขนาดและความซับซ้อนขององค์กรที่ได้รับการตรวจสอบ โดยทั่วไปค่าธรรมเนียมส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย แต่ยังคงมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในบางกรณี กระแสเงินสดจากการดำเนินงานแม้จะมีค่าเฉลี่ยในระดับบวก แต่การกระจายตัวของข้อมูลค่อนข้างกว้าง ซึ่งสะท้อนถึงสถานการณ์ที่บางบริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในเชิงลบ อันบ่งชี้ถึงความท้าทาย ด้านสภาพคล่องของบางบริษัทกระแสเงินสดจากการลงทุนส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่า ซึ่งบ่งชี้ว่าหลายบริษัทมีกระแสเงินสดที่ออกจากการลงทุนมากกว่าที่ได้รับจากการลงทุน ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการขยายกิจการ หรือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงินแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการระดมทุน โดยมีการกระจายตัวที่กว้างในแง่ของทั้งการรับและการจ่ายเงิน ซึ่งสะท้อนถึงความแตกต่างในการจัดการเงินทุนของแต่ละบริษัท การถือครองเงินสดแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมากในระดับการถือครองเงินสดของบริษัท โดยบางบริษัทเลือกที่จะถือเงินสดในปริมาณมากเพื่อรักษาความยืดหยุ่นทางการเงินขณะที่บางบริษัทเลือกที่จะถือเงินสดในปริมาณต่ำเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์อื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงแนวทางการบริหารจัดการเงินสดที่มีความหลากหลายและเฉพาะตัวของแต่ละองค์กร

5.2 ผลลัพธ์จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการลงทุน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ตัวแปร	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน CFO	กระแสเงินสดจากการลงทุน CFI	กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน CFF	การถือครองเงินสด CAH	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี AUF
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน CFO	1				
กระแสเงินสดจากการลงทุน CFI	-0.215*	1			
กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน CFF	-0.496**	-0.610**	1		
การถือครองเงินสด CAH	0.069	-0.225*	0.464**	1	
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี AUF	-0.028	0.247**	-0.161	0.013	1

จากตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ระหว่างตัวแปรพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) กับตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) เนื่องจากค่าสหสัมพันธ์อยู่ใกล้ศูนย์และไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งหมายความว่าเมื่อกระแสเงินสดจากการลงทุนเพิ่มขึ้น ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติกับกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (CFF) และการถือครองเงินสด (CAH) โดยค่าสหสัมพันธ์ในทั้งสองกรณีอยู่ใกล้ศูนย์ และไม่มีการแสดงนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสรุปได้ว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) แสดงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงกับกระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) เท่านั้น ส่วนกับตัวแปรอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ตารางที่ 3 แสดงผลการคำนวณค่าอิทธิพลรวม (Standardized Total Effect) อิทธิพลทางตรง(Direct Effect) และ อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)

ลำดับที่	Path	DE	IE	TE
1	CFO <-- CAH	0.081	-	0.081
2	CFI <-- CAH	0.128***	-	0.128***
3	CFF <-- CAH	-0.011	-	-0.011
4	CFO <-- AUF	0.006	-	0.006

ลำดับที่	Path	DE	IE	TE
5	CFI <-- AUF	0.027	-	0.027
6	CFF <-- AUF	0.021	0.002	0.022
7	CAH <-- AUF	-0.266***	-0.004	-0.294***
8	CFO<-- CAH<--AUE	-	-	-0.013
9	CFI<-- CAH<--AUE	-	-	0.007
10	CFF<-- CAH<--AUE	-0.013	0.001	-0.011

จากตาราง 3 แสดงผลการคำนวณ Standardized Total Effect , Direct Effect, Indirect Effect พบว่า

1. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) มีอิทธิพลทางตรงต่อการถือครองเงินสด (CAH) เท่ากับ 0.081 แต่ไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อระดับการถือครองเงินสดของกิจการอย่างชัดเจน กล่าวคือ บริษัทในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) อาจไม่ได้พึ่งพากระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นแหล่งหลักในการสร้างเงินสดสำรอง แต่ใช้กลยุทธ์การบริหารเงินสดจากปัจจัยอื่น เช่น การลงทุนระยะสั้น หรือการจัดหาเงินทุนจากภายนอก เพื่อรักษาสภาพคล่องในระดับที่เหมาะสม

2. กระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) มีอิทธิพลทางตรงต่อการถือครองเงินสด (CAH) เท่ากับ 0.128 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าเมื่อกิจการมีกิจกรรมการลงทุนเพิ่มขึ้น ย่อมมีแนวโน้มถือครองเงินสดในระดับสูงขึ้น เพื่อรองรับค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนและความไม่แน่นอนของผลตอบแทนในอนาคต

3. กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (CFF) มีอิทธิพลทางตรงต่อการถือครองเงินสด (CAH) เท่ากับ -0.011 โดยไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการจัดหาเงินทุนจากภายนอก เช่น การกู้ยืมหรือการออกหุ้น ไม่ได้ส่งผลต่อระดับการถือครองเงินสดอย่างชัดเจน ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นว่ากิจการในตลาด MAI มีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือมีนโยบายบริหารเงินสดที่มุ่งเน้นการใช้กระแสเงินสดภายในมากกว่า

4. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) เท่ากับ 0.006 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานไม่ได้เพิ่มความซับซ้อนในการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากธุรกรรมในส่วนของการดำเนินงานมักอยู่ในรูปแบบปกติและสามารถตรวจสอบได้ตามมาตรฐานทั่วไป

5. กระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) เท่ากับ 0.027 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า การลงทุนของกิจการแม้จะเพิ่มระดับความซับซ้อนในการบันทึกบัญชี แต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มต้นทุนค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในระดับที่มีนัยสำคัญ

6. กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (CFF) มีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.021 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรอื่นเท่ากับ 0.002 รวมอิทธิพลรวม (TE) เท่ากับ 0.022 แสดงให้เห็นว่าแม้การจัดหาเงินทุนจะส่งผล

ต่อค่าธรรมเนียมสอบบัญชีในทิศทางเดียวกัน แต่ผลกระทบมีขนาดเล็กและไม่ชัดเจนในเชิงสถิติ ซึ่งอาจเป็นเพราะธุรกรรมด้านการจัดหาเงินมักอยู่ภายใต้ข้อกำหนดและการเปิดเผยที่เข้มงวดอยู่แล้ว

7. การถือครองเงินสด (CAH) มีอิทธิพลทางตรงต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) เท่ากับ -0.266 และมีอิทธิพลทางอ้อมเพิ่มเติม -0.004 รวมอิทธิพลรวม -0.294 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 สะท้อนให้เห็นว่าการถือครองเงินสดในระดับสูงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี กล่าวคือ บริษัทที่มีสภาพคล่องสูงอาจมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำ ผู้สอบบัญชีจึงใช้เวลาตรวจสอบน้อยลง และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในระดับต่ำลง

8. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (CFO) ผ่านการถือครองเงินสด (CAH) มีอิทธิพลรวมต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (AUF) เท่ากับ -0.013 โดยไม่ปรากฏนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการถือเงินสดไม่ได้เป็นตัวแปรส่งผ่านที่มีอิทธิพลระหว่าง CFO และ AUF ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะของกิจการที่มีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานคงที่อยู่แล้ว

9. กระแสเงินสดจากการลงทุน (CFI) ผ่านการถือครองเงินสด (CAH) มีอิทธิพลทางอ้อมต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเท่ากับ 0.007 แม้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางเป็นบวก แสดงถึงแนวโน้มว่ากิจการที่ลงทุนมากอาจถือเงินสดสูงขึ้นเพื่อรองรับการใช้จ่าย ส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องตรวจสอบความถูกต้องของการใช้เงินทุนมากขึ้น

10. กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน (CFF) ผ่านการถือครองเงินสด (CAH) มีอิทธิพลทางตรง -0.013 และอิทธิพลทางอ้อม 0.001 รวมอิทธิพลรวม -0.011 ซึ่งแม้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทิศทางเชิงลบอาจสะท้อนว่าการจัดหาเงินทุนเพิ่มขึ้นไม่ได้ก่อให้เกิดความซับซ้อนในการสอบบัญชีเพิ่มเติม แต่อาจลดภาระการตรวจสอบในบางกรณีที่องค์กรมีการเปิดเผยข้อมูลครบถ้วนและมีระบบการเงินโปร่งใส

ตารางที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	Path	Direct Effect (DE)	Indirect Effect (IE)	Total Effect (TE)	Sig.	ผลทดสอบ
H_1	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด	0.081	–	0.081	> 0.05	ปฏิเสธ
H_2	กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด	0.128***	–	0.128***	< 0.001	ยอมรับ
H_3	กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด	-0.011	–	-0.011	> 0.05	ยอมรับ
H_4	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	0.006	–	0.006	> 0.05	ปฏิเสธ

สมมติฐาน	Path	Direct Effect (DE)	Indirect Effect (IE)	Total Effect (TE)	Sig.	ผลทดสอบ
H_5	กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	0.027	–	0.027	< 0.05	ยอมรับ
H_6	กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	0.021	0.002	0.022	> 0.05	ปฏิเสธ
H_7	การถือครองเงินสด มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	-0.266***	-0.004	-0.294***	< 0.001	ปฏิเสธ
H_8	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด	–	-0.013	-0.013	> 0.05	ปฏิเสธ
H_9	กระแสเงินสดจากการลงทุน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด	–	0.007	0.007	< 0.05	ยอมรับ
H_{10}	กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีผ่านการถือครองเงินสด	-0.013	0.001	-0.011	< 0.05	ยอมรับ

จากตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี โดยกระแสเงินสดจากการลงทุนและการจัดหาเงินมีผลทำให้บริษัทต้องถือเงินสดในระดับที่สูงขึ้น และยังส่งผลให้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้จากความซับซ้อนและความหลากหลายของกระแสเงินสดที่เกิดจากการลงทุนและการจัดหาเงินในแต่ละบริษัท ที่ต้องการการตรวจสอบที่ละเอียดและใช้ทรัพยากรมากขึ้น ในขณะที่ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการถือครองเงินสดไม่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความซับซ้อนของธุรกรรม หรือความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน อาจมีผลกระทบต่อการตรวจสอบบัญชีมากกว่าการถือครองเงินสดในบริษัท

6. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการลงทุน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บริษัทที่มีการดำเนินกิจกรรมการลงทุนในระดับสูง เช่น การซื้อหรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ มักจะมีความซับซ้อนทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การตรวจสอบบัญชีต้องใช้เวลาและทรัพยากรมากขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุให้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน การศึกษานี้

ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน การจัดหาเงิน และการถือครองเงินสด เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้มีความซับซ้อนหรือความเสี่ยงที่สูงพอที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชี

และจากการศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า กระแสเงินสดจากการลงทุนและกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินมีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เนื่องจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมีความซับซ้อนและต้องการการตรวจสอบที่มีความละเอียดรอบคอบ รวมทั้งต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้นในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่เดียวกัน กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและการถือครองเงินสดไม่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้มีความซับซ้อนหรือมีความเสี่ยงที่สูงพอที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชี

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของกระแสเงินสดการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการลงทุน ในขณะที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน และการถือครองเงินสด กล่าวคือ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีนัยสำคัญกับกระแสเงินสดจากการลงทุน สะท้อนถึงการที่บริษัทที่มีกิจกรรมการลงทุนมาก เช่น การซื้อหรือการพัฒนา อสังหาริมทรัพย์ การขยายกิจการ จะมีความซับซ้อนทางการเงินที่มากขึ้น การสอบบัญชีจึงต้องใช้เวลามากขึ้น และมีทรัพยากรมากขึ้นในการตรวจสอบธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลให้ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bates et al. (2009) ศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี พบว่า องค์กรที่มีกระแสเงินสดจากการลงทุนที่สูงมักมีการเพิ่มขึ้นของค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเนื่องจากความซับซ้อนในการตรวจสอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่มีความหลากหลาย และเสี่ยง และ Owusu & Bekoe (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่องค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า องค์กรที่มีกิจกรรมทางการเงินที่มีความซับซ้อน เช่น การลงทุนหรือการระดมทุน มีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสูงขึ้น เนื่องจากต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการตรวจสอบมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Chang et al. (2018) ที่ระบุว่า การถือครองเงินสดเป็นกลไกสำคัญในการบริหารความเสี่ยงและเสริมสร้างความยืดหยุ่นทางการเงิน ในช่วงที่ต้องลงทุนขนาดใหญ่

และจากการศึกษาอิทธิพลของกระแสเงินสด การถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า กระแสเงินสดจากการลงทุน และกระแสเงินสดจากการจัดหาเงิน มีอิทธิพลต่อการถือครองเงินสด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เนื่องจากความซับซ้อนและความหลากหลายของธุรกรรมทางการเงิน ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการระดมทุน ซึ่งต้องการการตรวจสอบที่ละเอียดและใช้ทรัพยากรมากขึ้น ในขณะที่กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และการถือครองเงินสด ไม่มีอิทธิพลต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้มีความซับซ้อนหรือมีความเสี่ยงที่สูงพอที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการตรวจสอบบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hendayana et al. (2024) พบว่าองค์กรที่มีการลงทุนหรือกิจกรรม

ที่ซับซ้อนในด้านการระดมทุนมักจะมีค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสูงขึ้น เนื่องจากจำเป็นต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนเพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีความผิดปกติหรือการละเมิดข้อกำหนดในกิจกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Ahmed et al. (2023) ที่ระบุว่าความเสี่ยงของลูกค้านำมาซึ่งผลต่อการประเมินค่าธรรมเนียมโดยตรง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dipotatmodjo (2024) พบว่า กระแสเงินสดจากการดำเนินงานและการถือครองเงินสด ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญต่อการตรวจสอบบัญชี ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมที่มีความซับซ้อน และมีความเสี่ยงทางการเงินสูงกว่า

7. การประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันขององค์กร

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกระแสเงินสดจากการลงทุน อีกทั้งกระแสเงินสดจากการลงทุนและกระแสเงินสดจากการจัดหาเงินยังมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการถือครองเงินสดและค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในหลากหลายมิติ โดยเฉพาะการนำข้อมูลทางการเงินมาใช้ในการประกอบการวางแผนและบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นการส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานะแวดล้อมทางธุรกิจ ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงระหว่างกระแสเงินสดจากการลงทุนกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสะท้อนให้เห็นว่า การลงทุนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงและการกำหนดค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชี ซึ่งย่อมส่งเสริมภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือทางการเงินขององค์กรในสายตาของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะในบริบทของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผลการศึกษานี้จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่มีความแม่นยำและเหมาะสมยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเชิงนโยบายสาธารณะ ย่อมสามารถส่งเสริมการกำกับดูแลกิจการที่ดี ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน และการบริหารจัดการภาคธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะมีส่วนสำคัญต่อการยกระดับธรรมาภิบาลทางการเงินของประเทศ และเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศในระยะยาว

8. ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Recommendations)

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างในอุตสาหกรรมต่าง ๆ หรือในประเทศที่มีกฎระเบียบทางบัญชีที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกระแสเงินสดและค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีในบริบทที่หลากหลาย และควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เช่น ขนาดขององค์กร การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายหรือระดับความเสี่ยงในแต่ละอุตสาหกรรม ซึ่งอาจมีอิทธิพลโดยตรงต่อค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ทั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกระแสเงินสดขององค์กร โดยเฉพาะในด้านการลงทุนและการจัดหาเงินทุน ซึ่งสามารถช่วยองค์กรในการวางแผนการลงทุนและการจัดหาเงินทุน อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนจากค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลการศึกษาเพื่อกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบ และการตั้งค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีโดยคำนึงถึงความซับซ้อนและระดับความเสี่ยงของธุรกรรมทางการเงินที่องค์กรดำเนินการ

รายการอ้างอิง (References)

- Abdel-Wanis, E. (2019). The impact of corporate governance mechanisms on the relationship between cash holdings and audit fees in Egyptian listed companies. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 9(2), 314 - 334.
<https://doi.org/10.5296/ijafr.v9i2.14742>
- Abuzayed, B. (2012). Working capital management and firms' performance in emerging markets: The case of Jordan. *International Journal of Managerial Finance*, 8(2), 155–179. <https://doi.org/10.1108/17439131211216620>
- Afiezan, A., Wijaya, G., Priscilia, P., & Claudia, C. (2020). The effect of free cash flow, company size, profitability and liquidity on debt policy for manufacturing companies listed on IDX in 2016-2019 periods. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal)*, 3(4), 4005-4018. <https://doi.org/10.33258/birci.v3i4.1502>
- Ahmed, A. M., Nugraha, D. P., & Hågen, I. (2023). The relationship between capital structure and firm performance: the moderating role of agency cost. *Risks*, 11(6), 102.
<https://doi.org/10.3390/risks11060102>
- Alnori, F. S. (2024). Corporate investment, financial structure and debt maturity: New evidence from Saudi Arabia. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 14(5), 262–268. <https://doi.org/10.32479/ijefi.16691>
- Alruwaili, T. F., Al-Matari, E. M., Mgamal, M. H., & Alnor, N. H. A. (2024). The Influence of ownership structure on corporation performance: evidence from Saudi Listed Corporations. *Corporate and Business Strategy Review*, 5(1), 450-462.
<https://doi.org/10.22495/cbsrv5i1siart18>
- Ardianto, A., & Sulaiman, N. A. (2024). Corporate cash holdings and investment efficiency: Do women directors and financial crisis matter?. *Journal of Risk and Financial Management*, 17(7), 311. <https://doi.org/10.3390/jrfm17070311>
- Bates, T. W., Kahle, K. M., & Stulz, R. M. (2009). Why do U.S. firms hold so much more cash than they used to?. *Journal of Finance*, 64(5), 1985–2021.
<https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.2009.01492.x>

- Bhuiyan, M. B. U., Salma, U., Roudaki, J., & Tavite, S. (2020). Financial reporting quality, audit fees and risk committees. *Asian Review of Accounting*, 28(3), 423–444.
<https://doi.org/10.1108/ARA-01-2019-0017>
- Byrne, B. M. (2016). *Structural equation modeling with AMOS* (3rd Edition.). Routledge.
 New York. <https://doi.org/10.4324/9781315757421>
- Carvalho, F. L. D., & Kalatzis, A. E. G. (2018). Earnings quality, investment decisions, and financial constraint. *Review of Business Management*, 20(4), 573–598.
<https://doi.org/10.7819/rbgn.v0i0.3067>
- Chang, C.-C., Kao, L.H., & Chen, H.-Y. (2018). How does real earnings management affect the value of cash holdings? Comparisons between information and agency perspectives. *Pacific-Basin Finance Journal*, 51, 47–64. <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2018.06.001>
- Chen, H., Xing, L., & Zhou, H. (2020). Product market competition and audit fees: evidence from an emerging market. *Asian Review of Accounting*, 28(1), 89–109.
<https://doi.org/10.1108/ARA-08-2019-0146>
- Chen, X., Sun, Y., & Xu, X. (2016). Free cash flow, over-investment and corporate governance in China. *Pacific-Basin Finance Journal*, 37, 81–103.
<https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2015.06.003>
- Daryaei, A. A., Askarany, D., & Fattahi, Y. (2024). Impact of audit fees on earnings management and financial risk: An analysis of corporate finance practices. *Risks*, 12(8), 123.
<https://doi.org/10.3390/risks12080123>
- Diaw, A. (2021). Corporate cash holdings in emerging markets. *Borsa Istanbul Review*, 21(2), 139–148. <https://doi.org/10.1016/j.bir.2020.09.005>
- Dipoatmodjo, T. S. P. (2024). Cash Flow Statement Analysis as a Decision-Making Tool in Financial Management: (A Case Study of PT. Indofood Sukses Makmur). *International Journal of Humanity Advance, Business & Sciences (IJHABS)*, 2(1), 45–52.
<https://doi.org/10.59971/ijhabs.v2i1.306>
- Fijabi, K., Bello, I., Lasisi, R., & Akenroye, C. (2023). Cash flow effect and financial performance of quoted oil and gas sector 2013–2022: Evidence from Nigeria. *Journal of Accounting and Taxation*, 15(3), 107–118. <https://doi.org/10.5897/JAT2023.0573>
- Ghafourian, A., Mahdavi pour, A., Jahanshiri, R., & Baghdar, A. T. (2020). Investment efficiency and audit fee from the perspective of the role of financial distress. *European Research Studies Journal*, 23(1), 318–333. <https://doi.org/10.35808/ersj/1552>

- Gull, A. A., Atif, M., & Usman, M. (2024). Informal institutions and audit pricing: Cross-country evidence of national culture and audit fees. *The International Journal of Accounting*, 59(2), 2450008. <https://doi.org/10.1142/S1094406024500082>
- Hair, J. F., Jr., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2021). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)* (3rd Edition.). SAGE Publications.
- Hassan, Y., & Naser, K. (2013). Determinants of audit fees: Evidence from an emerging economy. *International Business Research*, 6(8), 13–25. <https://doi.org/10.5539/ibr.v6n8p13>
- Hendayana, Y., Ramdhany, M. A., Pranowo, A. S., Rachmat, R. A. H., & Herdiana, E. (2024). Exploring the impact of profitability, leverage and capital intensity on avoidance of tax, moderated by size of firm in LQ45 companies. *Cogent Business & Management*, 11(1), 2371062. <https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2371062>
- Ihsan, A., & Haryono, S. (2021). Pengaruh free cash flow, profitability, dan audit quality terhadap earnings management perusahaan manufaktur di Indonesia. *Journal Penelitian Ekonomi dan Akuntansi (JPENSI)*, 6(1), 62-78. <https://doi.org/10.30736/.v6i1.629>
- Jung, C., & Graf-Vlachy, L. (2024). Coming full circle on cash holdings and firm value: A comment on Kim and Bettis (2014), Theissen et al., (2023), and Souder et al., (2024). *Journal of Management Scientific Reports*, 3(1). <https://doi.org/10.1177/27550311241308263>
- Kaawaase, T. K., Nairuba, C., Akankunda, B., & Bananuka, J. (2021). Corporate governance, internal audit quality and financial reporting quality of financial institutions. *Asian Journal of Accounting Research*, 6(3), 348–366. <https://doi.org/10.1108/AJAR-11-2020-0117>
- Kayakus, M., Tutcu, B., Terzioglu, M., Talaş, H., & Uyar, G. F. Ü. (2023). ROA and ROE forecasting in iron and steel industry using machine learning techniques for sustainable profitability. *Sustainability*, 15(9), 7389. <https://doi.org/10.3390/su15097389>
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling* (5th Edition). Guilford Press. New York
- Maghakyan, A., Jarva, H., Niemi, L., & Sihvonen, J. (2025). The effect of audit partner digitalization expertise on audit fees. *European Accounting Review*, 34(2), 519–540. <https://doi.org/10.1080/09638180.2023.2298433>

- Manoel, A. A. S., Moraes, M. B. D. C., Toledo, E. P. D., & Pündrich, G. P. (2025). Audit quality and the market value of cash: The role played by the Big-4 auditor in Latin America. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 1-41.
<https://doi.org/10.1007/s11156-025-01409-1>
- Molla, M. I., Islam, M. S., & Rahaman, M. K. B. (2023). Corporate governance structure and bank performance: evidence from an emerging economy. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 39(3), 730-746. <https://doi.org/10.1108/JEAS-05-2021-0083>
- Nathania, E., Putera, S., Farhana, S., & Wijantini, W. (2019). The effect of free cash flow on asset utilization with ownership structures as moderating variables. *Journal Akuntansi dan Auditing*, 16(2), 1–17. <https://doi.org/10.14710/jaa.16.2.1-17>
- Owusu, G. M. Y., & Bekoe, R. (2019). Determinants of audit fees: The perception of external auditors. *Journal of Research in Emerging Markets*, 1(4), 44–54.
<https://doi.org/10.30585/jrems.v1i4.368>
- Purnawarman, A., & Handayati, P. (2021). The effect of free cash flow (FCF) on agency cost and financial performance in financial sector companies registered in Indonesia Stock Exchange (BEI) 2015–2016. *Journal Ekonomi Bisnis dan Pendidikan*, 1(4), 305–312.
<https://doi.org/10.17977/um066v1i42021p305-312>
- Rasaei, I., & Mousavi Shiri, M. (2020). The relationship between management ability and audit fees by considering firm credit and auditor's dependency during financial crises. *The Iranian Journal of Accounting, Auditing and Finance*, 4(1), 19–34.
<https://doi.org/10.22067/ijaaf.2020.39256>
- Sitanggang, R.P., Karbhari, Y., Matemilola, B.T. & Ariff, M. (2020). Audit quality and real earnings management: evidence from the UK manufacturing sector. *International Journal of Managerial Finance*, 16(2), 165-181.
<https://doi.org/10.1108/IJMF-03-2018-0095>
- The Stock Exchange of Thailand. (2023). *M.A.I. Market Operations Statistics*.
 Retrieved from <https://www.set.or.th/th/market/statistics/market-statistics/main>
- Tran, N. H., & Le, C. D. (2017). Financial conditions and corporate investment: evidence from Vietnam. *Pacific Accounting Review*, 29(2), 183–203.
<https://doi.org/10.1108/PAAR-07-2016-0066>
- Wang, Y., Ji, Y., Chen, X., & Song, C. (2014). Inflation, operating cycle, and cash holdings. *China Journal of Accounting Research*, 7(4). 263-276
<https://doi.org/10.1016/j.cjar.2013.07.001>

- Yilmaz, I., & Samour, A. (2024). The effect of cash holdings on financial performance: Evidence from Middle Eastern and North African countries. *Journal of Risk and Financial Management*, 17(2), 53. <https://doi.org/10.3390/jrfm17020053>
- Zehri, F. (2025). Ownership structure, board characteristics, and audit quality demand: Evidence from Saudi-listed companies. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, 12(5), 156–167. <https://doi.org/10.21833/ijaas.2025.05.015>
- Zhang, H., Zhang, Y., Zhou, S., & He, Y. (2020). Corporate cash holdings and financial constraints: An analysis based on data on China at company level after the global financial crisis. *Emerging Markets Finance and Trade*, 56(7), 1490–1503. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2019.1603105>
- Zheng, X., & Wang, Z. (2025). Impact of audit fee on financial reporting quality: Evidence from listed companies in China. *Engineering Economics*, 36(4), 399–412. <https://doi.org/10.5755/j01.ee.36.4.26107>

ข้อมูลติดต่อ (Contact Information)

1. ปณิญา ชุมชะ (Patinya Sumsa)
*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding author)
กรรมการ บริษัท ไลท์ แท็กซี่ โปร จำกัด
(Director Lite Tax Pro Co., Ltd.)
E-mail: patinyadiw@gmail.com
2. อัจฉนา ปราชญาณกุล (Aujjana Prachayakul)
อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
(Accounting Curriculum Instructor Rajabhat Rajanagarindra University)
E-mail: aujjana@hotmail.com
3. สิริวรรณ ชวลิตเมธา (Siriwan Chawalitmetha)
อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
(Accounting Curriculum Instructor Rajabhat Rajanagarindra University)
E-mail: sir-2550@hotmail.com